

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, **XXX**
[...] (2023) **XXX** draft

SENSITIVE*
UNTIL ADOPTION

UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

od **XXX**

o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju

(Tekst značajan za EGP)

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

od **XXX**

o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EEZ) br. 2821/71 od 20. prosinca 1971. o primjeni članka 85. stavka 3. Ugovora na kategorije sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja¹, a posebno njezin članak 1. stavak 1. točku (b),

nakon objave nacрта ove Uredbe²,

nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za pitanja ograničavajućih djelovanja i vladajućih položaja,

budući da:

- (1) Uredbom (EEZ) br. 2821/71 Komisija se ovlašćuje primijeniti članak 101. stavak 3. Ugovora na određene kategorije sporazuma, odluka i usklađenih djelovanja koji su obuhvaćeni područjem primjene članka 101. stavka 1. Ugovora i za cilj imaju istraživanje i razvoj proizvoda, tehnologija ili procesa do stadija industrijske primjene te korištenje rezultata, uključujući odredbe koje se odnose na prava intelektualnog vlasništva.
- (2) Člankom 179. stavkom 2. Ugovora Uniju se poziva da potiče poduzetnike, uključujući male i srednje poduzetnike, na visokokvalitetne aktivnosti istraživanja i razvoja, kao i da podrži njihovu međusobnu suradnju. Suradnja poduzetnika u području istraživanja i razvoja može doprinijeti postizanju ciljeva europskog zelenog plana³.
- (3) U Uredbi Komisije (EU) br. 1217/2010⁴ definiraju se kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju za koje Komisija smatra da obično ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 101. stavku 3. Ugovora. Ta uredba prestaje važiti 30. lipnja 2023. S obzirom na cjelokupna pozitivna iskustva u primjeni te uredbe te uzimajući u obzir rezultate njezina preispitivanja, primjereno je donijeti novu uredbu o skupnom izuzeću.
- (4) Svrha ove Uredbe olakšati je istraživanje i razvoj te istovremeno učinkovito zaštititi tržišno natjecanje. Ova Uredba također smjera osigurati primjerenu pravnu sigurnost

¹ SL L 285, 29.12.1971., str. 46.

² SL C 120, 15.3.2022., str. 9.

³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – „Europski zeleni plan” (COM(2019)640 final).

⁴ Uredba Komisije (EU) br. 1217/2010 od 14. prosinca 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju u razvoju (SL L 335, 18.12.2010., str. 36.).

za poduzetnike. U ostvarivanju tih ciljeva treba uzeti u obzir potrebu za što većim pojednostavljenjem upravnog nadzora i zakonodavnog okvira.

- (5) Za primjenu članka 101. stavka 3. Ugovora općenito se može pretpostaviti da će ispod određene razine tržišne snage pozitivni učinci sporazuma o istraživanju i razvoju prevagnuti nad negativnim učincima na tržišno natjecanje.
- (6) Za primjenu članka 101. stavka 3. Ugovora putem uredbe nije potrebno utvrditi sporazume koji mogu biti obuhvaćeni područjem primjene članka 101. stavkom 1. Ugovora. U pojedinačnoj ocjeni sporazuma iz članka 101. stavka 1. Ugovora treba voditi računa o nekoliko čimbenika, a posebno o strukturi mjerodavnog tržišta.
- (7) Suradnja na području zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja te korištenja rezultata općenito promiče tehnički i gospodarski napredak ako sudionici u suradnju ulaze s usporedivim vještinama, sredstvima ili aktivnostima.
- (8) Općenito se može očekivati da će klijenti ostvariti pogodnost zbog povećanog opsega i djelotvornosti istraživanja i razvoja uvođenjem novih ili poboljšanih proizvoda, tehnologija ili procesa, bržim plasiranjem takvih proizvoda, tehnologija ili procesa, ili snižavanjem cijena proizašlog iz novih ili poboljšanih proizvoda, tehnologija ili procesa.
- (9) Zajedničko korištenje rezultata može imati različite oblike kao što su proizvodnja i distribucija proizvoda, primjena tehnologija ili procesa, ili dodjela ili licenciranje prava intelektualnog vlasništva ili priopćavanje znanja i iskustva potrebnog za takvu proizvodnju ili primjenu koji znatno doprinose tehničkom ili gospodarskom napretku.
- (10) Da bi se opravdalo izuzeće utvrđeno ovom Uredbom, zajedničko korištenje treba se odnositi na proizvode (uključujući robu i usluge), tehnologije ili procese kod kojih je uporaba rezultata tog istraživanja i razvoja neophodna.
- (11) Povrh toga, svi sudionici trebaju sporazumom o istraživanju i razvoju dogovoriti da će svaki imati puni pristup konačnim rezultatima zajedničkog istraživanja i razvoja, uključujući sva proizašla prava intelektualnog vlasništva, znanja i iskustva, u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja i u svrhu korištenja, i to čim konačni rezultati postanu dostupni. Pristup rezultatima općenito ne bi trebao biti ograničen s obzirom na uporabu rezultata u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja. Međutim, ako sudionici u skladu s ovom Uredbom ograniče svoja prava korištenja, posebno ako se specijaliziraju u smislu korištenja, pristup rezultatima u svrhu korištenja može se u skladu s time ograničiti. Osim toga, kad akademska tijela istraživački instituti ili poduzetnici koji pružaju istraživanje i razvoj kao komercijalnu uslugu, a uobičajeno nisu aktivni u korištenju rezultata, sudjeluju u tome istraživanju i razvoju, mogu se složiti da koriste te rezultate istraživanja i razvoja samo u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja.
- (12) Ovisno o mogućnostima i komercijalnim potrebama sudionika, njihov doprinos suradnji na istraživanju i razvoju može se razlikovati. Stoga, kako bi uvažio i nadoknadio razlike u vrijednosti ili prirodi doprinosa sudionika sporazuma, sporazumom o istraživanju i razvoju koji ostvaruje pogodnost izuzeća iz ove Uredbe može se urediti da jedan sudionik drugom daje naknadu za dobivanje pristupa rezultatima u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja ili korištenja. Međutim, naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup.
- (13) Ako se u sporazumu o istraživanju i razvoju ne predviđa zajedničko korištenje rezultata, sudionici trebaju sporazumom o istraživanju i razvoju urediti međusobno davanje pristupa svojim prethodno postojećim znanjima i iskustvima, ako su ta znanja

i iskustva prijeko za korištenje rezultata drugih sudionika. Bilo koja zaračunata naknada (npr. iznosi licenčnih naknada) ne smije biti toliko visoka da drugim sudionicima zapriječi pristup znanjima i iskustvima.

- (14) Izuzeće utvrđeno ovom Uredbom treba biti ograničeno na sporazume o istraživanju i razvoju koji poduzetnicima ne pružaju mogućnost uklanjanja tržišnog natjecanja s obzirom na znatan dio proizvoda, tehnologija ili procesa o kojima je riječ. Iz skupnog izuzeća stoga je potrebno isključiti sporazume između konkurenata čiji zbrojeni udjel tržišta proizvoda, tehnologija ili procesa koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti rezultatima istraživanja i razvoja prelazi određenu razinu u vrijeme sklapanja toga sporazuma.
- (15) Ako jedan sudionik financira više projekata istraživanja i razvoja koje provode konkurenti u odnosu na iste proizvode, tehnologije ili procese, ne može se isključiti mogućnost nastanka protutržišnih učinaka zatvaranja tržišta, osobito ako taj sudionik stječe isključivo pravo iskorištavanja rezultata u odnosu na treće strane. Stoga bi pogodnost izuzeća iz ove Uredbe u pogledu plaćenih sporazuma o istraživanju i razvoju trebala biti ograničena na sporazume za koje zbrojeni tržišni udjeli svih sudionika uključenih u povezane sporazume, a to su sudionik koji osigurava financijska sredstva i svi sudionici koji provode aktivnosti istraživanja i razvoja, ne prelaze određenu razinu.
- (16) Međutim, izuzeće predviđeno ovom Uredbom ne bi trebalo podlijeagati pragu tržišnog udjela ako sudionici sporazuma o istraživanju i razvoju nisu konkurenti u pogledu proizvoda, tehnologija ili procesa koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti proizvodima, tehnologijama ili procesima koji proizlaze iz sporazuma. To uključuje, na primjer, sporazume koji se odnose na razvoj proizvoda, tehnologija ili procesa koji bi stvorili potpuno novu potražnju ili istraživanje i razvoj koji nisu usko povezani s određenim proizvodom, tehnologijom ili procesom ili još nisu usmjereni na određeni cilj.
- (17) Ne postoji pretpostavka da su sporazumi o istraživanju i razvoju obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora, ni da oni ne ispunjavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora u slučaju prelaska praga tržišnog udjela, utvrđenog u ovoj Uredbi, ili neispunjenja ostalih uvjeta iz ove Uredbe. U takvim je slučajevima potrebno provesti pojedinačnu ocjenu sporazuma o istraživanju i razvoju u skladu s člankom 101. Ugovora.
- (18) Da bi se jamčilo održavanje djelotvornog tržišnog natjecanja za vrijeme zajedničkog korištenja rezultata zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja, potrebno je urediti da se skupno izuzeće prestaje primjenjivati ako zbrojeni udjel sudionika na tržištu proizvoda, tehnologija ili procesa proizašlih iz istraživanja i razvoja premaši određenu razinu. Izuzeće bi se trebalo nastaviti primjenjivati bez obzira na tržišne udjele sudionika određeno vrijeme nakon početka zajedničkog korištenja, kako bi se njihovi tržišni udjeli stabilizirali, posebno poslije uvođenja potpuno novog proizvoda, i jamčilo postojanje najkraćeg potrebnog razdoblja za povrat uložених sredstava.
- (19) Izuzeće iz ove Uredbe ne bi se trebalo primijeniti na sporazume koji sadržavaju ograničenja koja nisu prijeko potrebna za postizanje pozitivnih učinaka proizašlih iz sporazuma o istraživanju i razvoju. U načelu, iz pogodnosti izuzeća koje se utvrđuje ovom Uredbom, bez obzira na tržišni udjel sudionika, trebaju biti isključeni: sporazumi koji sadržavaju određena stroga ograničenja tržišnog natjecanja, primjerice ograničavanje slobode sudionika u provođenju istraživanja i razvoja na području koje nije vezano za sporazum, dogovor o cijenama koje se zaračunavaju trećim stranama,

ograničavanje proizvodnje ili prodaje, i ograničavanje pasivne prodaje proizvoda, tehnologija ili procesa proizašlih iz zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja. U tom smislu, ograničenja koja se odnose na područje uporabe ne predstavljaju ograničavanje proizvodnje ili prodaje, niti ograničavanje u smislu teritorija odnosno klijenata.

- (20) Pragovi tržišnog udjela, isključenje određenih sporazuma iz pogodnosti izuzeća i uvjeti predviđeni u ovoj Uredbi općenito osiguravaju da sporazumi na koje se primjenjuje skupno izuzeće ne omoguće sudionicima uklanjanje tržišnog natjecanja u odnosu na znatan dio dotičnih proizvoda, tehnologija ili procesa.
- (21) Sporazumi između poduzetnika koji nisu konkurentski dobavljači proizvoda, tehnologija ili procesa koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti rezultatima istraživanja i razvoja i koji zadovoljavaju uvjete ove Uredbe uklonit će djelotvorno tržišno natjecanje u području inovacija samo u iznimnim okolnostima. Zato je primjereno omogućiti da takvi sporazumi ostvare pogodnost izuzeća iz ove Uredbe bez obzira na tržišni udjel, a iznimne slučajeve riješiti opozivanjem pogodnosti izuzeća iz ove Uredbe. Izuzećem takvih sporazuma u skladu s ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje ocjena tržišnog natjecanja sporazuma o istraživanju i razvoju koji ne ispunjavaju uvjete iz ove Uredbe ili sporazuma za koje je povučena pogodnost izuzeća iz ove Uredbe.
- (22) U ovoj bi Uredbi trebalo navesti tipične situacije u kojima se može smatrati primjerenim ukinuti pogodnost izuzeća predviđenog njome, u skladu s člankom 29. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003⁵.
- (23) Budući da su sporazumi o istraživanju i razvoju često dugoročne prirode, posebno ako se suradnja proširuje na korištenje njihovih rezultata, razdoblje važenja ove Uredbe treba utvrditi na 12 godina,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Definicije

- 1. Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:
 - (1) „sporazum o istraživanju i razvoju” znači sporazum zaključen između dvaju ili više sudionika koji se odnosi na uvjete pod kojima ti sudionici provode bilo koje od sljedećeg:
 - (a) zajedničko istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija, što:
 - i. ne uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja; ili
 - ii. uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja;

⁵ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u (SL L 1, 4.1.2003., str. 1.).

- (b) plaćeno istraživanje i razvoj ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija, što:
 - i. ne uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja; ili
 - ii. uključuje zajedničko korištenje rezultata tog istraživanja i razvoja;
 - (c) zajedničko korištenje rezultata istraživanja i razvoja ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija provedeno u skladu s prethodnim sporazumom na temelju točke (a) između istih sudionika;
 - (d) zajedničko korištenje rezultata istraživanja i razvoja ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija provedeno u skladu s prethodnim sporazumom na temelju točke (b) između istih sudionika;
- (2) „sporazum” znači sporazum između poduzetnika, odluka udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje;
 - (3) „istraživanje i razvoj” znači aktivnosti stjecanja znanja i iskustva vezanog uz proizvode, tehnologije ili procese, provođenje teorijskih analiza, sustavnog proučavanja ili eksperimentiranja, uključujući eksperimentalnu i demonstracijsku proizvodnju, tehnička testiranja proizvoda ili procesa, uspostavu potrebnih objekata primjerenih za demonstracije i pribavljanje prava intelektualnog vlasništva za rezultate;
 - (4) „proizvod” znači roba ili usluga, uključujući polugotove proizvode ili usluge i konačne proizvode ili usluge;
 - (5) „ugovorna tehnologija” znači tehnologija ili proces koji nastaju iz zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja;
 - (6) „ugovorni proizvod” znači proizvod koji nastaje iz zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja ili je proizveden primjenom ugovornih tehnologija;
 - (7) „korištenje rezultata” znači proizvodnja ili distribucija ugovornih proizvoda ili primjena ugovornih tehnologija odnosno dodjeljivanje ili licenciranje prava intelektualnog vlasništva ili prenošenje znanja i iskustva potrebnog za takvu distribuciju ili primjenu;
 - (8) „prava intelektualnog vlasništva” uključuju prava industrijskog vlasništva, primjerice patente i robne žigove, kao i autorsko pravo i srodna prava;
 - (9) „znanje i iskustvo” znači skup praktičnih podataka koji je nastao kao rezultat iskustva i ispitivanja i koji je:
 - (a) „tajan” znači da nije općepoznat ili lako dostupan;
 - (b) „značajan”, znači da je značajan i koristan za proizvodnju ugovornih proizvoda ili primjenu ugovornih tehnologija; i
 - (c) „prepoznatljiv” znači da je opisano na dostatno razumljiv način, kako bi bilo moguće provjeriti ispunjava li kriterije tajnosti i značajnosti;
 - (10) „zajednički” u kontekstu aktivnosti provedenih u sklopu sporazuma o istraživanju i razvoju znači aktivnosti kod kojih je dotičan rad:
 - (a) izvršio zajednički tim, organizacija ili poduzetnik;
 - (b) zajednički povjeren trećoj strani; ili

- (c) raspodijeljen između sudionika kroz specijaliziranje u kontekstu istraživanja i razvoja ili specijalizacije u kontekstu korištenja;
- (11) „specijalizacija u kontekstu istraživanja i razvoja” znači da je svaki sudionik uključen u aktivnosti istraživanja i razvoja koje su obuhvaćene sporazumom o istraživanju i razvoju, te da sudionici između sebe dijele rad na istraživanju i razvoju na način koji smatraju prikladnim; to ne uključuje plaćeno istraživanje i razvoj;
- (12) „specijalizacija u kontekstu korištenja” znači da sudionici među sobom raspodjeljuju pojedinačne zadatke kao što su proizvodnja ili distribucija, odnosno jedan drugome nameću ograničenja vezana za korištenje rezultata, kao što su ograničenja u pogledu određenih teritorija, klijenata ili područja uporabe; to uključuje situaciju u kojoj samo jedan sudionik proizvodi i distribuira ugovorne proizvode ili primjenjuje ugovorne tehnologije na temelju isključive licence koju su mu dodijelili drugi sudionici;
- (13) „plaćeno istraživanje i razvoj” znači istraživanje i razvoj koje provodi jedan sudionik, a financira drugi sudionik sporazuma koji osigurava financijska sredstva;
- (14) „sudionik koji osigurava financijska sredstva” znači sudionik koji financira plaćeno istraživanje i razvoj dok sam ne provodi nikakve aktivnosti istraživanja i razvoja;
- (15) „konkurentni poduzetnik” znači stvaran ili potencijalan konkurent:
- (a) „stvarni konkurent” znači poduzetnik koji isporučuje proizvod, tehnologiju ili proces koji se može poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim proizvodom ili tehnologijom na mjerodavnom zemljopisnom tržištu;
- (b) „potencijalan konkurent” znači poduzetnik koji bi vjerojatno, u slučaju nepostojanja sporazuma o istraživanju i razvoju, na stvarnim osnovama, a ne samo kao puka teoretska mogućnost, mogao u roku ne duljem od 3 godine poduzeti neophodna dodatna ulaganja ili druge potrebne troškove kako bi isporučivao proizvod, tehnologiju ili proces, koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim proizvodom ili ugovornom tehnologijom na mjerodavnom zemljopisnom tržištu;
- (16) „mjerodavno tržište proizvoda” znači mjerodavno tržište proizvoda koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim proizvodima;
- (17) „mjerodavno tržište tehnologije” znači mjerodavno tržište tehnologija ili procesa koji se mogu poboljšati, nadomjestiti ili zamijeniti ugovornim tehnologijama;
- (18) „aktivna prodaja” znači svi oblici prodaje osim pasivne prodaje;
- (19) „pasivna prodaja” znači prodaja ostvarena kao odgovor na samoinicijativne zahtjeve pojedinačnih klijenata, uključujući isporuku proizvoda klijentu, bez oglašavanja koje je aktivno usmjereno na određenog klijenta, skupinu klijenata ili područje, uključujući prodaju koja proizlazi iz sudjelovanja u postupcima javne nabave ili podnošenja ponuda za privatne pozive na nadmetanje.

2. Za potrebe ove Uredbe izrazi „poduzetnik” i „sudionik” uključuju njihove odnosne povezane poduzetnike. Izraz „povezani poduzetnici” znači:
- (1) poduzetnici u kojima sudionik sporazuma o istraživanju i razvoju izravno ili neizravno ima jedno ili više sljedećih prava ili ovlasti:
 - (a) natpolovičnu većinu glasačkih prava;
 - (b) ovlasti za imenovanje natpolovične većine članova nadzornog odbora, upravnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće;
 - (c) pravo vođenja poslovanja poduzeća;
 - (2) poduzetnici koji izravno ili neizravno imaju nad sudionikom sporazuma o istraživanju i razvoju jedno ili više prava ili ovlasti navedenih pod točkom (a);
 - (3) poduzetnici u kojima poduzetnik iz točke (2) izravno ili neizravno ima jedno ili više prava ili ovlasti navedene u točki (1);
 - (4) poduzetnici u kojima sudionik sporazuma o istraživanju i razvoju zajedno s jednim ili više poduzetnika navedenih pod točkama (1), (2) ili (3), odnosno u kojima dva ili više tih poduzetnika zajednički imaju jedno ili više prava ili ovlasti navedenih pod točkom (1);
 - (5) poduzetnici u kojima jedno ili više prava ili ovlasti iz točke (1) zajednički drže:
 - (a) sudionici sporazuma o istraživanju i razvoju ili njihovi odnosni povezani poduzetnici navedeni u točkama od (1) do (4); ili
 - (b) jedan ili više sudionika sporazuma o istraživanju i razvoju odnosno jedan ili više njihovih povezanih poduzetnika navedenih u točkama od (1) do (4) i jedna ili više trećih strana.

Članak 2.

Izuzeće

1. U skladu s člankom 101. stavkom 3. Ugovora i podložno odredbama ove Uredbe, članak 101. stavak 1. Ugovora ne primjenjuje se na sporazume o istraživanju i razvoju.
2. Izuzeće iz stavka 1. primjenjuje se u rasponu u kojem sporazumi o istraživanju i razvoju sadržavaju ograničenja tržišnog natjecanja koja su obuhvaćena člankom 101. stavkom 1. Ugovora.
3. Izuzeće iz stavka 1. primjenjuje se i na sporazume o istraživanju i razvoju koji uključuju odredbe o ustupanju ili licenciranju prava intelektualnog vlasništva jednom ili više sudionika ili subjektu kojeg su sudionici osnovali radi provedbe zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja ili zajedničkog korištenja rezultata, pod uvjetom da se te odredbe izravno odnose na provedbu sporazuma i da su nužne za takvu provedbu te da ne predstavljaju glavni predmet sporazuma.

Članak 3.

Pristup konačnim rezultatima

1. Izuzeće predviđeno u članku 2. primjenjuje se podložno uvjetima navedenima u stavcima 2., 3. i 4. ovog članka.

2. Sporazumom o istraživanju i razvoju mora se odrediti da svi sudionici imaju puni pristup konačnim rezultatima zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja i korištenja.
3. Pristup predviđen stavkom 2.:
 - (a) uključuje sva proizašla prava intelektualnog vlasništva te znanje i iskustvo;
 - (b) odobrava se čim rezultati istraživanja i razvoja postanu dostupni.
4. Ako se sporazumom o istraživanju i razvoju sudionicima omogućuje da si međusobno daju naknadu za davanje pristupa rezultatima u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja ili u svrhu korištenja, naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup.
5. Istraživački instituti, akademska tijela, ili poduzetnici koji pružaju istraživanje i razvoj kao komercijalnu uslugu, a uobičajeno nisu aktivni u korištenju rezultata, mogu pristati ograničiti svoje korištenje tih rezultata u svrhu daljnjeg istraživanja i razvoja.
6. Ako sudionici u skladu s ovom Uredbom ograniče svoja prava korištenja, posebno ako se specijaliziraju u smislu korištenja, pristup rezultatima u svrhu korištenja može se sukladno tome ograničiti.

Članak 4.

Pristup postojećem znanju i iskustvu

1. Ako sporazum o istraživanju i razvoju ne uključuje zajedničko korištenje rezultata, izuzeće iz članka 2. primjenjuje se podložno uvjetima utvrđenima u stavicama 2. i 3. ovog članka.
2. Sporazumom se mora propisivati da svaki sudionik mora dobiti pristup svim postojećim znanjima i iskustvima drugih sudionika ako su prijeko potrebna za korištenje rezultata.
3. Ako se sporazum propisuje da si sudionici međusobno daju naknadu za davanje pristupa svojim postojećim znanjima i iskustvima, naknada ne smije biti toliko visoka da u biti zapriječi takav pristup.

Članak 5.

Zajedničko korištenje

1. Izuzeće iz članka 2. primjenjuje se pod uvjetom da se svako zajedničko korištenje odnosi samo na rezultate koji ispunjavaju oba sljedeća uvjeta:
 - (a) rezultati su neophodni za proizvodnju ugovornih proizvoda ili primjenu ugovornih tehnologija;
 - (b) rezultati su zaštićeni pravima intelektualnog vlasništva ili čine znanje i iskustvo.

2. Ako je jedan ili više sudionika zadužen za proizvodnju ugovornih proizvoda putem specijalizacije u kontekstu korištenja, izuzeće iz članka 2. primjenjuje se pod uvjetom da se od tih sudionika zahtijeva da ispune narudžbe za isporuku ugovornih proizvoda drugih sudionika, osim ako vrijedi jedno od sljedećeg:
- (a) sporazumom o istraživanju i razvoju također se predviđa da distribuciju provodi zajednički tim, organizacija ili poduzetnik ili da se zajednički povjerava trećoj strani;
 - (b) sudionici su se dogovorili da ugovorne proizvode može distribuirati samo sudionik koji proizvodi.

Članak 6.

Pragovi tržišnog udjela i trajanje izuzeća

1. Ako su dva ili više sudionika konkurenti u smislu članka 1. stavka 1. točke 15., izuzeće predviđeno u članku 2. primjenjuje se tijekom trajanja istraživanja i razvoja, ako u trenutku sklapanja sporazuma:
 - (a) za sporazume o istraživanju i razvoju iz članka 1. stavka 1. točke 1. podtočaka (a) i (c) zbrojeni tržišni udjel sudionika sporazuma ne prelazi 25 % na mjerodavnim tržištima proizvoda i tehnologija;
 - (b) za sporazume o istraživanju i razvoju iz članka 1. stavka 1. točke 1. podtočaka (b) i (d) zbrojeni tržišni udjel sudionika koji osigurava financijska sredstva i svih sudionika s kojima je taj sudionik sklopio sporazume o istraživanju i razvoju s obzirom na iste ugovorne proizvode ili ugovorne tehnologije ne prelazi 25 % na mjerodavnim tržištima proizvoda i tehnologije.
2. Ako sudionici sporazuma nisu konkurenti u smislu članka 1. stavka 1. točke 15., izuzeće iz članka 2. primjenjuje se za vrijeme trajanja istraživanja i razvoja.
3. Za sporazume o istraživanju i razvoju u kojima se rezultati zajednički koriste, izuzeće predviđeno u članku 2. nastavlja se primjenjivati 7 godina od trenutka kada su ugovorni proizvodi ili ugovorne tehnologije prvi put stavljeni na tržište na unutarnjem tržištu, ako su uvjeti iz stavaka 1. ili 2. ovog članka ispunjeni u trenutku sklapanja sporazuma iz članka 1. stavka 1. točke 1. podtočaka (a) ili (b). Kako bi se na sporazume o istraživanju i razvoju iz članka 1. stavka 1. točke 1. podtočaka (c) i (d) primjenjivalo takvo kontinuirano izuzeće, uvjeti predviđeni u stavcima 1. ili 2. ovog članka moraju biti ispunjeni u trenutku sklapanja prethodnog sporazuma iz članka 1. stavka 1. točke 1. podtočaka (a) ili (b).
4. Nakon isteka razdoblja od 7 godina iz stavka 3. ovog članka, izuzeće predviđeno u članku 2. nastavlja se primjenjivati sve dok:
 - (a) za sporazume o istraživanju i razvoju iz članka 1. stavka 1. točke 1. podtočaka (a) i (c), zbrojeni tržišni udjel sudionika sporazuma ne prelazi 25 % na mjerodavnim tržištima kojima pripadaju ugovorni proizvodi ili ugovorne tehnologije;
 - (b) za sporazume o istraživanju i razvoju iz članka 1. stavka 1. točke 1. podtočaka (b) i (d), zbrojeni tržišni udjel sudionika koji osigurava financijska sredstva i svih sudionika s kojima je taj sudionik sklopio sporazume o istraživanju i razvoju koji se odnose na iste ugovorne proizvode ili ugovorne

tehnologije ne prelazi 25 % na mjerodavnim tržištima kojima pripadaju ugovorni proizvodi ili ugovorne tehnologije.

5. Ako zajednički tržišni udio relevantnih sudionika ne prelazi relevantni prag iz stavka 4. na kraju razdoblja od 7 godina iz stavka 3., ali se naknadno poveća iznad tog praga, izuzeće iz članka 2. nastavlja se primjenjivati tijekom razdoblja od dvije uzastopne kalendarske godine nakon godine u kojoj je relevantni prag tržišnog udjela prvi put prijeđen.

Članak 7.

Primjena pragova tržišnog udjela

1. Za potrebu primjene pragova tržišnog udjela predviđenih u članku 6. stavcima 1. i 4. primjenjuju se pravila iz stavaka 2., 3. i 4. ovog članka.
2. Tržišni udjeli izračunavaju se na osnovi vrijednosti prodaje na tržištu ili, ako podaci o tome nisu dostupni, na temelju količine robe prodane na tržištu. Ako podaci o vrijednosti prodaje na tržištu nisu dostupni, mogu se koristiti procjene temeljene na drugim pouzdanim podacima o tržištu, uključujući rashode za istraživanje i razvoj ili kapacitete za istraživanje i razvoj.
3. Tržišni udjeli izračunavaju se na temelju podataka koji se odnose na prethodnu kalendarsku godinu. Ako prethodna kalendarska godina nije reprezentativna za položaj sudionika na mjerodavnom tržištu ili tržištima, tržišni udio izračunava se kao prosjek tržišnih udjela sudionika iz 3 prethodne kalendarske godine.
4. Tržišni udjel koji drže poduzetnici navedeni u članku 1. stavku 2. točki (e) jednako se dijeli na sve poduzetnike koji imaju jedno ili više prava ili ovlasti navedenih u članku 1. stavku 2. točki (a).

Članak 8.

Teška ograničenja

Izuzeće predviđeno u članku 2. ne primjenjuje se na sporazume o istraživanju i razvoju koji, izravno ili neizravno, samostalno ili zajednički s drugim čimbenicima pod kontrolom sudionika, za svoj cilj imaju neka od sljedećih ograničenja:

- (a) ograničavanje slobode sudionika da provode istraživanje i razvoj neovisno ili u suradnji s trećim stranama:
 - (i) u području koje nije povezano s onim na koje se odnosi sporazum o istraživanju i razvoju; ili
 - (ii) nakon završetka zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja, u području na koje se odnosi sporazum o istraživanju i razvoju ili u povezanom području.
- (b) ograničenje proizvodnje ili prodaje, uz iznimku:
 - (i) postavljanja ciljeva proizvodnje, pri čemu zajedničko korištenje rezultata uključuje zajedničku proizvodnju ugovornih proizvoda;
 - (ii) određivanja prodajnih ciljeva, pri čemu zajedničko korištenje rezultata:
 - (1) uključuje zajedničku distribuciju ugovornih proizvoda ili zajedničko licenciranje ugovornih tehnologija, i

- (2) onog koje provodi zajednički tim, organizacija ili poduzetnik ili je zajednički povjereno trećoj strani;
 - (iii) djelovanja koja predstavljaju specijalizaciju u kontekstu korištenja;
 - (iv) ograničavanja slobode sudionika da proizvode, prodaju, dodijele ili licenciraju proizvode, tehnologije ili procese, koji su konkurentni ugovornim proizvodima ili ugovornim tehnologijama tijekom razdoblja na koje su sudionici dogovorili zajedničko korištenje rezultata.
- (c) dogovor o cijenama prilikom prodaje ugovornih proizvoda ili licenciranja ugovornih tehnologija trećim stranama, uz iznimku dogovora o cijenama koje se zaračunavaju neposrednim klijentima ili dogovora o licenčnim naknadama koje se zaračunavaju neposrednim korisnicima licencijske kada zajedničko korištenje rezultata:
- (i) uključuje zajedničku distribuciju ugovornih proizvoda ili zajedničko licenciranje ugovornih tehnologija, i
 - (ii) provodi zajednički tim, organizacija ili poduzetnik ili je zajednički povjereno trećoj strani.
- (d) ograničenje u odnosu na područje odnosno klijente kojima sudionici mogu pasivno prodavati ugovorne proizvode ili licencirati ugovorne tehnologije, uz iznimku uvjeta da se rezultati istraživanja i razvoja isključivo licenciraju drugom sudioniku sporazuma.
- (e) ograničenje aktivne prodaje ugovornih proizvoda ili ugovornih tehnologija na teritorijima ili klijentima koji nisu isključivo dodijeljeni jednom od sudionika sporazuma kroz specijalizaciju u kontekstu korištenja.
- (f) uvjet da se odbija zadovoljiti potražnja klijenata na državnim područjima sudionika sporazuma, odnosno klijenata raspodijeljenih na neki drugi način između sudionika kroz specijalizaciju u kontekstu korištenja, pri čemu bi takvi klijenti ugovorne proizvode plasirali na tržište na drugim državnim područjima u okviru unutarnjeg tržišta.
- (g) uvjet da se korisnicima ili preprodavačima oteža nabavljanje ugovornih proizvoda od drugih preprodavača u okviru unutarnjeg tržišta.

Članak 9.

Isključena ograničenja

1. Izuzeće predviđeno u članku 2. ne primjenjuje se na sljedeće obveze u sporazumima o istraživanju i razvoju:
 - (a) obveza neosporavanja:
 - (i) nakon završetka istraživanja i razvoja, valjanost prava intelektualnog vlasništva koja:
 - (1) sudionici imaju na unutarnjem tržištu, i
 - (2) relevantna su za istraživanje i razvoj; ili
 - (ii) nakon isteka sporazuma o istraživanju i razvoju, valjanost prava intelektualnog vlasništva koja:
 - (1) sudionici imaju na unutarnjem tržištu, i

- (2) štite rezultate istraživanja i razvoja.
- (b) obveza da se ne dodjeljuju licencije trećim stranama za proizvodnju ugovornih proizvoda ili za primjenu ugovornih tehnologija, osim ako sporazum predviđa da jedan ili više sudionika koriste rezultate zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja, a takvo se korištenje odvija na unutarnjem tržištu u odnosu na treće strane.
2. Stavkom 1. točkom (a) ne dovodi se u pitanje mogućnost da se predvidi raskid sporazuma o istraživanju i razvoju u slučaju da jedan od sudionika ospori valjanost prava intelektualnog vlasništva iz stavka 1. točke (a) podtočaka i. i ii.
3. Ako sporazum o istraživanju i razvoju uključuje bilo koje od isključenih ograničenja iz stavka 1. ovog članka, izuzeće iz članka 2. i dalje se primjenjuje na preostali dio sporazuma o istraživanju i razvoju, pod uvjetom da se isključena ograničenja mogu odvojiti od tog preostalog dijela i pod uvjetom da su ispunjeni ostali uvjeti iz ove Uredbe.

Članak 10.

Ukidanje pogodnosti u pojedinačnim slučajevima od strane Komisije

1. Ako u pojedinačnom slučaju Komisija utvrdi da sporazum o istraživanju i razvoju na koji se primjenjuje pogodnost izuzeća predviđena u ovoj Uredbi ipak ima učinke koji nisu spojivi s člankom 101. stavkom 3. Ugovora, ona može ukinuti pogodnost iz ove Uredbe na temelju članka 29. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003.
2. Komisija pogodnost izuzeća iz ove Uredbe može ukinuti na temelju članka 29. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003, posebno u sljedećim slučajevima:
- (a) postojanjem sporazuma o istraživanju i razvoju znatno se ograničava mogućnost da treće strane provode istraživanje i razvoj u područjima povezanim s ugovornim proizvodima ili ugovornim tehnologijama;
 - (b) postojanje sporazuma o istraživanju i razvoju znatno ograničava pristup trećih strana mjerodavnom tržištu za ugovorne proizvode ili ugovorne tehnologije;
 - (c) sudionici ne koriste rezultate zajedničkog ili plaćenog istraživanja i razvoja u odnosu na treće strane bez objektivno valjanog razloga;
 - (d) ugovorni proizvodi ili ugovorne tehnologije ne podliježu učinkovitom tržišnom natjecanju na cijelom unutarnjem tržištu ili njegovu znatnom dijelu; ili
 - (e) postojanje sporazuma o istraživanju i razvoju znatno bi ograničilo tržišno natjecanje u području inovacija u određenom području.

Članak 11.

Ukidanje pogodnosti u pojedinačnim slučajevima od strane tijela države članice nadležnog za tržišno natjecanje

Tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje može ukinuti pogodnost izuzeća iz ove Uredbe ako su ispunjeni uvjeti iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1/2003.

Članak 12.

Prijelazno razdoblje

Zabrana utvrđena u članku 101. stavku 1. Ugovora ne primjenjuje se u razdoblju od 1. srpnja 2023. do 30. lipnja 2025. na sporazume koji su već na snazi od 30. lipnja 2023., a koji ne ispunjavaju uvjete za izuzeće iz ove Uredbe, već ispunjavaju uvjete za izuzeće iz Uredbe (EU) br. 1217/2010.

Članak 13.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu 1. srpnja 2023.

Primjenjuje se do 30. lipnja 2035.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Komisiju
Predsjednica
Ursula von der Leyen*